

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Órászor hasábozott gármond sor 6 kr. árs
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyob-
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt i-
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22) H. H. H. H.
stein et Vogler Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilttéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET” előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legczélserűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésbe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepéldánnyal szolgálok.

A „KELET” kiadóhivatala

Budapest, mártius 27.

(M. A.) April. 2-án veendi kezdetét Bécsben a
delegatiók ez évi ülészaka. Kormányunk- és tör-
vényhozásunknak azon óhajítása, hogy az 1874. évi
 költségvetés még az országgyűlés nyári szünetelése
előtt letárgyalassék, valószínűleg rövidre fogja szab-
ni e delegationalis ülészakot, s kilátásunk van arra,
hogy a közösügyi kiadások legfeljebb april hó vé-
geig 1874-re, meg lesznek állapítva.

Igen megkönnyíthette volna a delegatiók fel-
adatát Kuhn közös hadügyér, ha meg nem feledke-
zik vala néhány hó előtt tett azon nyilatkozatáról,
hogy a legutóbbi delegatiók által megszavazott költs-
ség-többlettel a katonai szervezés teljesen be lévén
fejelve, ő a folyó évi közös költségvetést normalbud-
getnek tekinti, s újabb költségemelés nem lép
többé a delegatiók elé.

Azonban a bécsi urak, úgy látszik, nem sokat
adnak az adott szó kötelező voltára. A közös had-
ügyér is úgy tesz, mint tett legközelebből a bécsi
„Bankverein” s egészen megbízható forrásból eredt
tudósítások szerint mintegy 11 milliónyi újabb kö-
veteléssel készül az egybeüendő delegatiók elé
lépni.

Kuhn hadügyér ur ezuttal azonban alig ha
nem fog csalódni, ha különösen a magyar delegatio
többször tapasztalt megszavazási készségére építi re-
ményeit. Delegationkat bizonyára a képviselőház
uralkodó bargulata fogja ez ügyben is irányozni, s
e hangulat határozottan ellenzi a közös hadügyi

„KELET” TÁRCZÁJA.

A tavasz egyik hirnöke.

Gr. Lázár Kálmántól.

(Vége.)

A gólyák csoportokba gyűlnek, s e csoportok bizonyos
helyen több ezerre menő számmal jelentek meg.
Ekkor kezdenek az utra készülők sorakozni. A be-
tegeket s gyöngöket külön választják, s nem engedik,
hogy társaságukban utra kejljenek, néha meg is ölik
ezeket. Ha szelidített gólya vetődik közéjük, ezzel
kiméletlenül bánnak. Ez a híres gólya-bírság, me-
lyet a néprege nagyon-nagyon is felelőzőmázott, de
alapjában való.

Szeptember elején e gólya-csapatok valóságos
hadtestekké alakulnak. Shaw 1722. a Karmél hegyén
három vonuló gólya-csapatot észlelt, mely csapatok
mindenikének átvonulása-hosszat tartott. Indulásuk
előtt azonban még egyszer fölkeresik régi fészkeiket,
s attól heves, mondani, izgatott kelepeléssel vesz-
nek búcsút; aztán utrakelnek szép csavarvonalok-
ban mind főlebb emelkedve, folyton kerengve, míg
végre elvesznek láttávolunkból, magukkal vive a szob-
b évszakot.

Igyekeztem részrehajlatlanul leírni a gólyát, s
itt-ott kiemeltém azt is, hogy nem oly ártatlan,
mint minőnek sokan tartják; de azért tudom méltá-
nyolni az embereknek iránta tanúsított rokonszenvét.

költségvetés minden újabb emelését. Magyarország
pénzügyei tetemes deficitnek terhe alatt nyögnek;
a magyar törvényhozás csak jövedelmeinek fokozása,
vagyis — hogy mellőzzük ezen euphemisticus kife-
jezést — adóföllemelés által képes némileg helyre-
hozni az egyensúlyt állam háztartásának rendes bud-
getjében, rendkívüli kiadásai pedig még sokáig újabb
terhek elvállalására kényszerítendik a törvényho-
zást.

Ily körülmények közt valóban jó adag opti-
mismus s a merészségnek nem kis foka szükséges
annak feltevéséhez, hogy a magyar delegatio ezen
újabb 11 milliót is meg fogja szavazni hadi czélok-
ra, most a béke és nyugalom háborítlan na pjaiban.

Bécs az idén fogja ünnepelni a békés, az al-
kotó munkának világraszóló diadalát. Nem volna-e
neveltségessé tétele és kigúnyolása ezen emlékünne-
pelynek, melyen két világrész munkás gyermekei
nyujtanak egymásnak békejebbot, ha ugyanott és
ugyanakkor megszavaztatnák a magyar osztrák mo-
narchia hadügyi költségvetésének oly mérvű foko-
zása, melyet legfeljebb egy kitéréssel fenyegető, egy
küzöbön álló háboru tenne igazolhatóvá?

Földadó reform és cataster.

V.

Hátra van még a negyedik, egy előbbi
cikkekben körülírt vélemény megvitatása, ille-
tőleg kimutatása, miszerint az igazságos adó
alapul alkalmazhatatlan, azon nézetnek t. i.
hogy a tiszta jövedelem kiszámításában fő
elvül vétessék a földnek helységbeli becsára,
illetőleg kelendősége. Ilyes eszmét olvastam
volt még az ötvenes években valamelyik né-
met lapban, de valamint, akkor kitűnt, úgy most
is megmagyarázható a tényállásokból az eszme
alaptalansága, bátor lések példák által kimu-
tatni, hogy ennél ferdébb, némely helységre
nézve nyomasztóbb, másoknál pedig az érdem
felett kedvezőbb ajánlat nem képzelhető. Mert
hol szűk a határ, és sok a lakos, kevés tekintettel is
a talaj minőségre, drágább a föld, mint egy nagy
kiterjedt határu helységben, hol aránylag ke-
vesebb a birtokos. Példával bizonyítom állítá-
somat. Többek közt van Alsó-Fehérmegyében
két helység egymás mellett fekvő, egyiknek
a meredek kopár és vízmosások által be-
rozdált egyebántar sárga, és szivajos-agyag és
kövecscsel vegyült bércei, szűk völgyei, másik-
nak magas, nagyobbára éjszának fekvő állása
elárulják talajának mostohaságát, ennél fogva
a legalsóbb fokozatba vétettek volt, ezen két
helységgel közvetlenül határos két más, nagy
kiterjedésű, menedékes verőfényes oldalú, néhol
emelkedett térségű, jó termő talajjal megáldott
helység a catasteri munkálat szerint két
akkora tiszta jövedelemmel volt kiszámítva mint a

mert: „bizalom bizalmat kelt” s az embernek is jól
esik, ha látja, hogy egy állat ragaszkodik hozzája.
Ezen szép tulajdon pedig megvan okos madárunknál,
s feltalálónk azt sok más madárnál is, és hasznosab-
bakkál, csak viseltetnének irántuk annyit előszeretet-
tel, mint a gólya iránt. Különösen a fiatalon befo-
gott teljesen megszeli. Gazdáját ismeri, ahhoz
való ragaszkodását minden töle telhető módon ki-
mutatni igyekszik. Szabadon ki és berepül, hanem
mikor a vonulás ideje jó, mikor látja társait fenn a
magasban szabadon röpködni egy szebb haza felé: ak-
kor hatalmas harezot viv önmagával, mit szokatlan
izgatottsága eléggé elárul. Maradna is, menne is:
menne bizony, ha önző gazdája szárnyait nem szegte
volna. Gyönyörűen írja le e küzdelmet Arany:

„Arva gólya áll magában
Egy teleknek a lábában,
Felrepülne, messze szállna,
Messze, messse,
Tengerekre,
Csak hogy el van metszve szárnya.

Tünődik fél lábán állván,
El-elunja egyik lábán,
Váltogatja, cserélgeti,
Abban áll a
Mulatsága,
Ha beleun, újra kezdi.

— — — — —
Még az égre fölnevezhetne,

két első. A két elsőben az akkori időben egy
első osztályú földet 70—80 frton fizettek, ho-
lott a más két termékenyebb talaju határokon
40—50 frton eleget lehetett venni; mert
ugyanis ezen falvakban találtatott oly volt ur-
béres, kinek birtoka száz és több hold volt,
holott az előbbi kettőben a legjobb gazdának
alig volt 30 hold földje.

Tudok ismét B-Szolnokmegyének felső-
kerületében más két helységet egyarányu tisz-
ta jövedelemmel. Az egyikében ezeknek, me-
lyet sok apró egyházi nemes lak, egy hold
első osztályú földet alig lehetett megvásárolni
100 frtjával, holott a más szomszéd határon
fél árnál alább árulták, a sok földdel megál-
dott urbéres gazdák. Amott a nagy szorgalom,
igyekezet és az ősi vagyonhoz való ragaszkodás
adja meg a szalag keskenységű földnek
értékét, emitt pedig eleget terem e nagy terü-
letű szántó félakkora munkával is.

Az ajánlatba hozott elv megállítással,
hogy a föld becsárának kamatja, vagy bizo-
nyos száztóli legyen az adó-alap, terhelné a
kettőztetett munkát, holott a másikban a ke-
vés dologgal véghezvitt rosz gazdaság jutal-
maztassék.

Véleményem szerint legtisztább alap a
valódi haszon, mely a birtokosnak a munkára
tett költség, a helyezethez képest reá fordí-
tott kiadás levonása mellett, részére megma-
rad, leszámítatván mindazon költség, mely a
szántástól elkezdve le a trágyázásig a mun-
kára, termelésre fordítatik. Ezek lévén igény-
telen nézeteim a catasteri munkálatok beveze-
tésére nézve, mely hogy minél előbb létre jö-
jön, nem csak a földbirtokos megnyugtatója
igényli, de egy biztosabb adó-alapnak letéte-
lére is szükséges.

Egy volt catasteri biztos.

— A nagy vasuti hálózatról szóló törvény-
javaslatot a pénzügyi bizottság egy közelebbi ülésében
egyhangulag elvetette, mivel nem tartja helyesnek,
hogy mindaddig, míg a kiadások és bevételek közt
az egyensúly legalább megközelítőleg helyre nem
állittatik, az államra új terhek s nevezetesen ily nagy
mennyiségben rovasanak. A horvát szlavin vonala-
kat a bizottság a törvényjavaslat értelmében enge-
délyezni javasolja.

— Warrens híres bécsi heti tözsdelapja a fen-
torgó bankügyi kérdéssről szólva a többek közt ezeket
mondja:

„Paktáltak (már mint az osztrákok) — írja a
kiegyezésről — egy fajjal, melynek bütlensége csak
fennhéjázásával és öntulbecslésével ér föl, melynek
történelme csak szoros egymásutánja a fölségárló

Arra vinsen semmi kedve:

Szabad gólyák szállnak ottan,

Jobb hazába;

De hiába:

Ott marad ő, elbagyottan.

Poroszország tanügyi reorgani- satioja.

Azon kitűnő férfiak közt, kik e század első
tizedeiben Poroszországot reorganisáltak, s ez által
megvetették jelenlegi nagyságának alapját, elsőrangu
helyet foglal el Humboldt Vilmos, a világhírű term-
tudós Humboldt Sándornak bátyja. A poroszországi egyhá-
zi és iskolaügynek még eddig nem volt oly vezetője a kit
az eszmék széles látköre s a gyakorlati kivitel ügyes-
sége tekintetében vele összehasonlítani lehetne.

Tevékenységének érdekes képét adja Heffner
a porosz állam reorganisatorairól írt tanulmányai-
ban. 1809 jan. 6-án szolitá őt fel a király a cultus
és tanügyi osztály vezetésének elvállalására az ujon-
nan alakult Altenstein-Dohna ministeriumban. Hum-
boldt az előt a római udvarnál képviselte a porosz
államot. A Németországra nézve oly végzetes jenui
ütközet azonban a pápai birodalom sorsát is eldön-
tötte. Francia hadseregének nyomultak az örök vá-
rosba s az egyház fejét fogolylyá tévők saját paló-
tájában. A dolgok új rendje természetesen Humboldt
politikai állásának is véget vetett.

vállalatoknak és a nyílt lázadásoknak; a legkönyel-
mübb módon és minden föntartás nélkül beleegyeztek
a birodalom kettéosztásába.

„Az 1867-iki kiegyezés a magyaroknak pusztá
eszköz, hogy a birodalomtól teljesen elszakadjanak,
s a magyar miniszterek törekvése ugyanazon célra
irányul, melyet Kossuth akart, csak azzal a külön-
séggel, hogy az a világos forradalom utjain haladt,
míglen a magyar hatalmasok az idővel s körülmé-
nyekkel számolva a birodalom két fele közti irt
mindinkább szélesítik és mélyítik, mi által ugyan
Magyarország függetlenné lehet, de a birodalom mind-
két fele elveszéssel is fenyegettetik.

A honvédhadseregnek czélon tuli megnagyítá-
sa oly összegbe kerül, minőt az ország nem sokáig
bir előteremteni, minthogy pedig a honvédsereg föl-
adata a magyarok függetlenségét megvalósítani s te-
hát nem kevesbíthető, de sőt műszaki csapatokkal,
tüzérséggel szaporítandó, ez okból kell, hogy a mit
az ország termelő ereje meg nem bir, a bankjegyprés
által helyettesíttessék. A bankjegyprés a magyarok
kezeiben ránk osztrákokra nézve nem jelent egyebet,
mint Magyarország egykori visszahódításának szük-
ségét, mint a hogy már sajnos, több ízben meg kel-
lett tennünk.

Köszönjük a szájas ségor jó indulatját, kü-
lönben ebből a „M. Polgár” is megtanulhatja, meny-
nyire vagyunk mi jobboldaliak pecsovicso.

Kerkapoly Károly

pénzügyminiszter beszéde a képvise-
lőház mart. 17 és 18-iki ülésén.

(Folytatás.)

No már felhívom a t. házat magát bíról, hogy
Magyarországon mi ad a közállapotnak — azt lehet
mondani — jellemzetet, színezetet, mi teszi azt jóvá
vagy rosszá? Vajjon az-e, hogy az ipar Magyaror-
szágon diszlik-e, hogy a kereskedés vesz-e egy kis
lendületet?

En eddig úgy tudtam, hogy ha jól megy a
gazda ember sorsa, ha van termés és van a termés-
nek ára, akkor diszlik minden: ha nincs Magyaror-
szágon termés, vagy nincs a termésnek ára, akkor
megakad minden. Jele ez, hogy az ország összes
oeconomiai tevékenysége a földművelésen nyugszik.
Az itt a fődolog, és így az adózásnál is ez a fődo-
log. Azt lehet megadóztatni, a mi van, a mi nincs,
azt semmi ország sem tudja megadóztatni. Mi nem
adóztathatjuk meg az ingó tőkét, mi nem adóztat-
hatjuk meg nagy mértékben az ipart, kereskedést,
mert nincs. Ha e tekintetben nekem kételyeim let-
tek volna, Lónyay t. képvis. ur előadásából az ellea-
kezőről győződtem volna meg.

A t. képviselő ur a többek közt mutogatván,
miért nem szabad a földbirtokost, legyen az kicsiny
vagy nagy, tovább terhelni, e thesis mellett oly ér-
veket hozott fel, a melyek véleményem szerint sok-

A kormányágak akkori szervezete szerint a cul-
tus és tanügy a belügyministeriumnak volt alávetve.
Ezeknek vezetésére vállalkozott Humboldt, a paran-
csoló kötelesség oly nyugodt öntudatával, a melynek
a kor igzalmai közt emelőleg kelle hatni egész kör-
nyezete és tevékenységi körére. Az „ügyek ziláltsá-
ga írja hivataloskodása kezdetén a hirneves régész
Wolf Frigyes Ágosthoz intézett egyik levelében —
nem mutatkozik se nagyobbnak se kisebbnek, mint
előre sejteti. A jövőt senki sem betűzheti
ki; de nem tudom miként — talán sokakra nézve eso-
dálatosnak is tetsző bátorsággal van. S egy más
alkalommal kimondja a mélyen átgondolt szavakat,
melyekkel a berlini egyetem szükséges voltát indo-
kolta: „Az örvény szélén nem szabad felhagynunk a
jóval.”

Humboldt tevékenysége beusó összefüggésben
állott Poroszországnak Stein által kezdeményezett
reorganisatiojával. Politikai végrendeletében Stein ma-
ga a nép vallásos érzületének újra élesztését s az if-
ju kemzedék szellem erkölcsi fejlesztését oly felté-
teleknek nevezte, a melyek nélkül lehetetlen a többi
intézményeknek is czélt érni. Ezen eszmének meg-
testesítését tűzte ki feladatául Humboldt. S midőn
a legélesebb s legigazságosabb támadásokat intéztek
is az Altenstein Dohna ministerium ellen, az általa
vezetett osztály mindig kivették, elismerve, hogy csak
is abban uralkodik életteljesen Stein szelleme.

(Vége.köv.)

kal messzebb visznek, mint ő maga akarná. Azt mondja: kimélni kell az osztályt, mely a nemzet nagy többségét teszi, mert két millióra megy a föld-birtokok családjának száma. Már kérem, ha a nagy többséget, a 2 millió családot, családonként 5 személyt véve, tehát a 10 millió embert akarjuk kimélni, mi következik ebből? az, hogy a másik öt millió hátrahagyjuk a terhet. De meg is bírja-e ez a terhet?

Azt hiszem nem, annál kevésbé bírja meg, mert az a személyes munkásságával, vagyon és csekély tőke segítségével keresi meg a maga életmét, míg a földbirtokost egyszersmind a föld termő ereje is gyámolítja: neki rendelkezésére áll ezen természeti alap is. Ez az egy.

Azt mondja azután a t. képviselő ur, a földbirtokos az, a ki terhet nem hárítja át másra és a ki objectumát el nem vonhatja az adózás alól, tehát azért kiméltessék meg.

Mily csodálatosan változtak az idők! A phyziaknáták virágzásának idejében az a tan lón hirdelve, hogy csak a földet kell megadóztatni, mert miután minden ember a földterményeiből él és így kénytelen ily terményeket venni azon áron, a hogy kapja, tehát a földbirtokos átháríthatja az összes adót a fogyasztókra. Ma azt mondjuk, minden ember át tudja hárítani adóját, csak a földbirtokos nem. Rövid idő alatt tökéletesen fejére állítottuk a pyramist.

Én azt állítom, sem az egyik, sem a másik nem egészen helyes. A kínálat és a kereset törvénye uralkodik a világon mindenütt. — Ha a földmivetés által producált termények után nagy a kereset, átháríthatja a földbirtokos adóját a fogyasztókra, mert ezek kénytelenek megadni a követelt árt; ha az ellenkező eset áll be, akkor nem háríthatja át, mert ha ott van az áru és nem adhatja el, az rajta marad.

De ha azt hisszük, hogy ez csak a földbirtokosra, a föld terményeire áll, nagyon csalódtunk. A t. képviselő ur azt mondja, hogy ha a szesz vagy a cukor gyáripar adóját felemeljük, miután ez az egész monarchiában egyenletesen történik s a vám-utvonallakkal védeztünk; a gyáros átfogja hárítani adóját a consumensekre. Tagadom, merőben tagadom. A szeszipar csak úgy mint a cukoripar, az egész monarchiában sokkal nagyobb fejlődési fokot ért el, mintsem felakarnók emésztetni és megitatni az egész monarchia szesz productumait a monarchia határain belül. Annak létfeltétele az export, a kivitel, és hogy ha felemeljük az adóját, védhetjük ide benn vámvonallal, de nem tesszük versenyképessé a vámháttáron kívül. Ha pedig nem lesz versenyképes kívülre, megmarad ide benn, és miután a producensnek nincs kimeríthetlen kasszája, ha lejárnak a váltói, ha pénzre van szüksége, kénytelen lesz terméket eladni azon az áron, a melyet érte adnak. Nem áll tehát föltétlenül az, hogy átháríthatja az adót a fogyasztókra. (Helyeslés.) Végre ily körülmények között ő is elérkezik oda, hogy nem tud tovább producálni, ezt pedig megéri az a gazda is, a kinek koriczóját nem veszi meg szesznek. (Tetszés.) Ezen dolgokat jó lesz komolyan meggondolni, azért, mert különben furcsa thesisekre jutunk velők. Ha mi a sarjadjó iparral akarjuk az ország terheit vitetni, ez véleményem szerint épen fordított eljárás azzal, a mi a helyes.

(Foly. köv.)

Bukaresti szemle.

Nevezetes egy hét leendő Romania parlamentaris életének történetében. A földhitel intézetről készített törvényjavaslat volt szönyegen. Megindult az az özőn, a velős s velőtlen beszédek árja. Előbb csak arról volt szó, hogy a román földbirtokosok tervezete egy magára vétessék-e fel avagy hallgatassanak meg a külföldiek is. Roppant többséggel 83, 13 ellen fogadták el tárgyalási alapul a nemzeti tervezetet úgy, hogy a miniszterium lemondáson járattatta esztét, de csakhamar eszébe jutott, hogy az nem politikai, hanem nemzet gazdasági kérdés s azzal hátra van még a senatus is. A tervezet ma-holnap törvényozik alakjában átvándorol a szenatorkozh s bármiként döljön el sorsa, annyi tény, hogy az unió kiküldtása és Couza megválasztatása s elűzése óta ilyen majoritást még nem láttunk a Metropolitson. Ha önerejükön boldogulni képeseknek vélik magukat e finansziális téren, ennek leginkább öök örülhetnek, legalább egy váddal kevesebb lesz mint-ha öök mindenáron megakarnák hódítani libera Romaniát...

Nem így állunk a vasuti összeköttetés ügyével, e tekintetben a nemzet két erős ellenséges táborra van oszolva s az ügy nem halt meg, csak is alszik, de még alunni sem engedik. A bojárak tehát a földbirtokosok tekintélyes közönsége legközelebb is ezeket írja: „A románulfélek a demagogiai iskola szokott nyelvén tiltakoznak amaz állításunk ellen mintha öök az összeköttetések ellen lennének t. i. a népek ezen erkölcsi és anyagi összeköttetések ellen. Az az, hogy mitán a gyűlésben mindent elkövettek a buktatásra, most az istenekre esküdöznek, hogy öök az összekötés mellett vannak s még hogyan? Azt mondják, hogy öök az ickani-Csernovics Jassy összeköttetést pártolják. Ugyan ugy-e naiv hadtanász urak! E mellett, a mely már régen meg-

van Moldovában, azt mendjatók, hogy a verese-ró-vait is pártoljátok! Hogyan is ne tennétek, midőn ezt a ti vöröseitek adták meg s így igen természetesen, hogy az osztrákkal ossza is kössétek. Még azt is mondjátok, hogy a vulkanit is akarjátok s így csak a brassó-ploestit s az ojtöz-galacit vetitek félre.

Mely bölcsességű gazdaszók ugyan miért lő kétek félre ezt a transito kereskedelmi két nagy vonalokas akkora gyűlölettel. Talán bizony gazdaszati, hadtani, a gyűlésen tanusított vitézi szempontból? Nem mondtok semmit, de bizony nem is kérdi senki tőletek. Az követelitek, hogy a verese-róvai és vulkán-vonallal mindenek előtt Oláhországot hajtjátok megadagítani. Ebben sem vagytok őszinték, mert ti bölcsen tudjátok, hogy ezeket a többiek nélkül úgy sem fogadják el mitőlünk. Ily őszinteségekkel tehát ti csak népszerűségi vadászátok. Azt vélték, hogy sikerülni fog kevesbithetni az ellenetek felbőszült érdeklött vármegyék haragját s szeretnétek bár egy-nebány megyét elhalgattatni, de mind hiában, mert az igazság ellenetek kiált. Ezek után felhívja a kormányt, hogy a hazában egyetlen apró szárny-vonalot se engedélyezzen, valámig a fővonalak a a külföldiekkel összekötve nem leendnek.

Társadalmi életünket egy párba és sajtoszer élénkítette meg e héten. A Romanul egy szerkesztője verekedett meg egyik miniszter fiával, a ki apjáját hitta ki a szerkesztőt. Kis karczolás után a segédek közbeléptek s ezzel punctum. A sajtopert szintén a Romanul kapta a filipesti bíró gratiajából, hanem a bíró ur bűdében maradt. Ugy kell neki, miért görög és nem is honosított s miért huzza vonja a szegény filipestieket egy zsidóval. Az osküdték ilyen esetben felette kényes helyzetbe jutnak, t. i. zsidóért és görögért kellene elítélni egy hazafit. Nem is történt meg s van is öröm a Romanulban; tele torokkal kiáltja, hogy ily istentől elrugaskodott állapot még a barbárok korában sem volt, mint van most a bojár miniszterium alatt. Ha mind ide írnam miket elbeszél, még a betűszedő is elszaladna tőle, nem hogy ön elolvassná. Sajátságos, hogy az erdélyi adóhajtók elől a románok ide akarnak menekülni. Na csak jöjjenek, mert itt a Romanul szerint a szegénytől nem csak hogy elveszik a miök van, de még meg is sütik elevenen...

BELFÖLD.

Észrevételek

a marosvásárhelyi rom. kath. gymnasium érdekében.)

A marosvásárhelyi rom. kath. nagy gymnasium épülete más két szomszéd épülettel együtt folyó hó 20-án délelben ismeretes okból a lángok martalékává lett.

Nem ezen szomorú eseménynek ujságolása, hanem ugyanez alkalommal szerzett rám nézve még szomorítóbb tapasztalásom indított jelen sorok írására. Tekintélyes, sőt állásuknál fogva mindenestére művelteknek tekintendő egyénektől ballottam azon ironiának is beillő tájékoztatásig, mely városunk egyik első rangú tanintézeté felett — mint említém — még művelt embereknek is uralkodik, midőn a lángokban levő gymnasiumi helyiséget sokan semmivarium ak, papok házának stb. tekintették. Ha e tájékoztatásnak beszámítható alanyi körülményeknek volna tulajdonítandó, akkor nem tudom mit gondoljunk sok ember statistikai ismerete fölől, midőn a helyi elsőbbsrangú intézetek ismeretének dolgában is egyiptomi sötétségben ülnek, míg másrészt az utolsó csapásból is köztudomásnak örvend, de miként a megelőző feltevésekből kitűnik, a tájékoztatás korántsem alanyi körülményeknek róható fel; mert ama még eddig meg nem döntött elv szerint, hogy a világ a külső után indul, eddigelő hasztalan kereste volna valaki városunkban azon helyiséget, mely egy nagy gymnasiumnak nevezett tekintélyes tanintézetnek méltó és egyszersmind feltűnő csarnokait képezte volna; ha valaki könyörületből megmutatta is neki a helyet, külön utmutatóra lett volna szükség, hogy a tanoda ajtaját megmutathassa.

Egy hat osztályú gymnasium számára öt szűk és udvar nélküli szoba s egy hatodik bérbé vettraktári, inkább egészségtelen pince helyiség még a tanodát őszintén felkeresőkre is visszatartólag hat. És mit szólunk egy ügybuzgó tanár folytonos sértett önértetéről, midőn közhasznú működése helyett ignorálva megvetve látja; látja és látni kénytelen másfelekeztető tanodáknak külsőleg minden esetre vonzóbb falai közé menekült kath. ifjak szép számát!

Egy aránylag oly kevésbé méltányolt pályán, mint Erdélyben egy kath. tanáré, nem felette hízelgő és lelkesítő körülmény, hogy itt valóságos és nem akadémikusok pesszimizmus által költött baj van, azt legfényesebben bizonyítják az erdélyi rom. kath. iskolák főigazgatósága és az erd. rom. kath. bizottmány által egy új és célszerű gymnasiumi helyiség építésére tett előleges lépések. S épen a már tett és teendő lépésekben rejlik nyilvánosságra hozott szerény észrevételeim további főoka.

Az első lépés, mely a legcélszerűsőbb volt, ez előtt mintegy két évvel történt, midőn az erd. püspök ö nagyméltósága a hazai minorita rend tar-

tományi főnökével magát érintkezésbe tette, a helybeli minorita-háznak leendő tanhelyiségül megvásárlása végett; mi azonban tudvalevőleg sikertelen maradt.

A második lépés közelebb történt és abban áll, hogy a piaci templom mellett benyúló régi seminarium építtessék át gymnasiumi új helyiséggé. Régi divat nálunk már a fűdőzés s ezen kényelmességbe annyira belészoktunk, hogy új divatra gondolni veszedelmes könnyelműségnek tartjuk. Ha ezen állításomban az igazságnak netán érzékenyen ható oldala tűnik szokás ellenére előtérbe, az csak jókárú figyelemzéstelen lehet a krajczáros gazdálkodás ellen, melynek végső eredménye oda megy ki, hogy a fősvény többet költ. A tanulmányi alap minden esetre, de csakis erejének kellő érzetében igen helyesen fog cselekedni, ha ama templom melletti rondafűzfészeket lerontatja és a piaci felőli részt bolt- és bérlakásul felépítteti; mert itt a befektetett összeg bizonyára kellően jövedelmezni fog; de hogy a belső rész gymnasiumi helyiségül használtassék fel, azt senki helyeselni nem fogja, ki csak egyszer a helyet megpillantotta; hisz egy szerencsétlenség, egy tűz esetében onnan még menekülni sem lehetne, tekintve a szükséges szellőztetés és világosság hiányát, mi a fejlődő ifjúságra nézve első és elengedhetlen követelmény. A 20-iki tüzeset alkalmával is kiváló szerencsének mondható, hogy a szomorú esemény nem az előadások idejében történt; mert a pillanat alatt kifejlődő és senki által előre észre nem vett tűz a különben is szűk és tekervényes kiementet teljesen elzárta volna.

Az előre bocsátott észrevételek után véleményemet a következőkbe foglalom össze:

1.) Az eddigi gymnasiumi helyiség, vagy is az idegen falakon nyugvó és emeleti helyzetét környező levegőn kívül semmi más hozzá tartozó tulajdonnal nem bíró őt szoba legcélszerűbb rendeltetését a templom részére törtenendő örök ároni előadásában találhatja, mint a mely a telekkel, földszinti helyiségekkel, az udvarral, hajuval stb. mint természetes tulajdonával rendelkezik, de a mely a jogozimnek ily kiterjedettségét, különben is az alkalommal történt tetemes tüzeseti kára miatt is, nehezen fogná ily arányban kiterjeszteni azon költségek előállításában, melyek a befűtésre szükségessé lesznek; hisz az eső és a pu szűlítés először is az emeletet és nem a földszintet éri. A templom aztán mint tulajdonát az egész épületet befűtési és egyezményeszerűleg a gymnasiumnak addig is helyet ad, míg az új helyiség elkészül. Ezzel egyszersmind vége szakadna amaz amphibialis állapotnak, melyben a gymnasium semmit magának nem tekinthetett; hisz még tűzi fáját is a piaczon keresztül kellett áthurcolni naponként a finőveldeből.

2.) Egy alkalmas gymnasiumi helyiség szempontjából óhajtható volna, hogy az egyezkedések a minorita renddel újra megkísértessek; azonban nem az egész telek és háza nézve, hanem amannak belső azaz a nagy köz, a Baruch ház és a piaci közötti részére, mint a melynek beépíttetése a szerzet részéről talán soha sem fog úgy is meg történni. Az egész dolog egyelőre kényes természetűnek volna mondható, minthogy a szerzet első alkalommal az egész ház megvételére tett ajánlatot visszautasította. De mivel itt nem magáról a szerzet házról sem magáról az egész telekről nincsen szó, hanem annak egy részéről; bátran kimondhatom, hogy a dolog sokat veszített könnyességéből már azon alkalommal is, midőn a szerzet épen e gymnasium építésére általam igen célszerűnek és alkalmasnak vélt helyből egy darabot a rajta levő házzal a városnak örök áron eladott. Ha ez eladás a várossal szemben lehetséges volt, nem képzelhetem, hogy miért ne volna lehetséges egy oly szent ügy számára, melynek előmozdítása magának a szerzetnek is közvetlen érdeke s kötelessége is. A minorita-szerzetnek Erdélyben létező négy háza közül — mondhatni — csupán egynek élvezi az erdélyi katholikusság közvetlen szükségét és hasznát; méltó óhajts tehát, hogy M. Várárhely is annyit időt ne kért re legált egyén csupa ittlétének élvezze szerencsáját, hanem, ha oly jól esik a szerzetes élet elmúlt századainak dicső érdemeire hivatkozni, — a régi érdemből itt is már ujljon fel valami! Hisz, úgy tudjuk, hogy a szerzetes életintézménye nemcsak a hajdani, hanem a jelen és jövő századokra is a vallás és tudomány szent céljainak előmozdítása végett volt alapítva. A contemplatio pedig szerény körben szokott tenyészni. Ez az általános és igazságos közérzet hangja, melynek megfelelő a minorita-rend hazafias kötelességét teljesít. Itt még megjegyzendő, hogy miután nem egyes birtokossal, hanem morális testülettel lenne a szerződés, a tanulmányi alap azon kedvező feltételben is részeseülhetne, hogy a kisajátítandó telekért járó összeget a szerzetnek részletenként is fizethesse.

Ez uton remélni lehetne, hogy tanintézetünk egy külsőleg is tekintélyes, tágasudvarral ellátott és egészséges fekvésű helyiséghez fog jutni, mely még a finővelde befogadására is elegendő tért nyújtana. A régi és jelenlegi seminariumok valamint a mostani gymnasiumi helyiségek eladásából származó összeg, azt hiszem elégséges lenne a fenn nevezett telek kisajátítására; és ha a tanulmányi alap építeni akar, építsen olyan helyre, hol kiadásainak örök időkre érdeme s értelme lesz annál is inkább, mivel a nevezett minoriták kedvező fekvésénél fogva a földszinti helyiség két hosszú oldalban az építésre

fordított összegért jelentékenyen kamatozó bolti helyiségeket fogna szolgáltatni. Legfőbb dolog itt mindezenre a tanulmányi alap pénzügyi viszonya, melynek azonban ezoterikus állapota miatt hozzá nem szólhatunk. De ha egyszer ez alap áldozatra szánta el magát, tegye ezt úgy, hogy gyökerében javítsa, s ne engedje magát csupán az antiquitások iránti kegyelemből oly kiadásokra ragadtatni, melyek minden egyébnek használatnak csupán a tanügynek nem. Videant consules!

Egy tanügybarát.

Magyar színészet.

(N.-r.) Szerdán márczius 26-án itt előszór: „A betyár kendője.“ — népszimű dalokkal, irta Abonyi Lajos, zenéjét Nikolics.

Bátran elmondhatjuk, hogy e mű a folyó színidény legérdekesebb újdonsága. Nemcsak azért, mert közönséges értelemben új; mert eredeti; s mert népszimű, — bár mindezen sajátságok igen vonzó lehetnek: hanem igen érdekes azért, mert új a szó valódi értelmében. Hiába keresnők benne a hányaveti üres magyarkodást, porias filozófiát, fejletlen erkölcsi meggyőződést, eredetiségnek látszani kívánó izléstelen alacsonytságot, mik bizonyos népsziművekben annyira kaczerkudnak a nemzeti sajátságokkal, megrögzött szokásokkal, s a külön műfaj nevezetel: hiába várt volna valaki egy népdalokkal egy-amugy felcizomázott genre-képet a népeletből, mely csekély jelentőségűleg maradóan vissza emlékeztetne nem számíthat: az a drámai eszmélet — hogy így fejezzük ki magunkat — mely e műben átvonul, oly emelkedett körben mozog, hogy általa e tekintetben a jelzett népszimű föltötte áll minden eddig ismert népsziműnek. Egy erőteljes egyén van benne fölvéve, ki az érzékiség mámoros hatása alatt az első gondolatot végzetes tettben valósítja; ki mohó vágyának legyőzhetetlen akadályán erőszakkal tör át, szakít a társadalom szentesített kötelékével, miáltal elszakad a társadalomtól, hova visszatérni neki nem, csak bocsánatot nyert emlékének lehet. A valódi tragikumnak ritka szép nyilvánulása. Igazán meglepő szépen indul „A betyár kendője.“ Bandi, gulyás-szamadó, egyszerű szavakkal, gondolatlan és egyszerű bünténnyel a legnagyobbyszerű tragikai hőssé avatja magát. A szellem demokratája a tragédiában. A bünténybe azonban véletlenképen belezúszik az isten uja; a lappangó krizist modern szini meglepetés előzi meg, s a tragédia egy váratlan fordulattal drámává szelidül. Igaz, hogy a hős megbukik, de saját magának akarata folytán, minthogy keresztén bűnbánatból, s a nélkül, hogy bukását abszolút tragikai bevégzettség zárná be, melyen tal, az eszmén kívül semmi sem marad fön.

A dráma végén egy oly érdek (András és Erzi egybekelése) nyer kielégítést, mely a mű kiindulási szakán s a bonyodalomban még érintve sem volt. A mint a műnek ezen kimutatott kettős érdeke megerőtleníti a tragikai processust, úgy igen megzavarja a szerkezet egységét is. Hanem ez már a szimulakortas legkényesebb bibéje körül jár, azért itt valamennyire előzők lehetünk, annál is inkább, mert másfelől kitűnő jellemzéssel, a népelet és nyelv mély ismeretével és biztos, szép kifejezésével állunk szemközt. Kulesrné, Boris asszony, Bandi, Örszi, Buzi Zsófi példányul szolgálhatnak a népies jellem alkotásában. Hát aztán a szép dallamok mennyire egyeznek a motívált hejzettekkel! — Nem volna érdektelen e népsziművet összehasonlítani a beszélylyel, melyből merítve van, s megvizsgálni, hogy a drámaíró mennyire tudta emancipálni magát a „körülményesség varázsa“ alól; ez azonban most minkünk nem tárgyunk, nem is áll hatáskörünkben. Elég az hozzá, hogy a „Betyár kendője“ ha nem is annyira egységes szerkezetű, mint pl. a „Csikós“, a „Vén bakancsos“, a „Csizmadia mint kísértet“, de emelkedett drámai hangulatánál, hü jellemzésénél s igazi népies, ánde mégis költői nyelvével fogva messze túl haladja mindegyiket.

Az előadás meglehetősen sikerült. Kovács Gyula Bandi betyárt költői és művészi lelkesültséggel játszta. Dékány Róza (Zsófi) és Boér Emma (Örszi) is megérdemlett tetszésben részesültek. A többiek is jobbára helyükön álltak. Fgyedül Dezső tévedt, a tárgyaláson előklő szolgabíró oly indulatosnak tűntetvén föl, mintha egy régi nemes ember pallos-jogával élt volna.

Közönség meglehetősen számmal.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, mart. 27. 1873.

— Tisztelettel kérjük t. olvasóinkat előfizetéseik megújítására, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék. A „Kelet“ programját maga a lap szolgáltatja, előfizetési föltételeink pedig a lap homlokán olvashatók. Az előfizetési pénzek beküldésére legcélszerűbb a postai utalványok használatát.

— Nyílt levél a „Kelet“ szerkesztőjéhez. Kérünk egy kis helyet, t. szerkesztő ur, sorainknak. Színházi szerződéseink ügyében akarunk felszólalni és pedig E. Kovács Gyula ur minapi nyilatko-

zatából okulva, egyenesen az intendatúrához fordulva. Ön becses lapja s tagnap a „M. Polgár” is a színházunkhoz már szerződött tagok oly névsorát közölte, mely éppen nem tudja aggodalmait a jövőre nézve elosztani. Kolozsvár közönségének buzgósa, talán mondhatnók lelkesültsége, a színház irányában, hagyományos. De talán e buzgóság sem éppen végtelen s azért az okos vezetők morális kötelessége, hogy minden lehetőséget elkövesse arra, hogy ha nem is fokoztatják az, legalább ne csökkentsék, sőt ittassék ki gyökereitől. Mi már évek óta hosszu során át rendes látogatói vagyunk színházunknak, azonban a létezését sok hiány, nehézség és baj egyetlenegyszer sem halmozódott fel a szükség és szegénység éveiben sem, mint a mennyit a szétterjedt hírek szerint jövőben kilátásunk lehet és van. Már az keserűen esett nekünk, hogy éppen felsőges királyasszonyunk kedgyija idején lettünk kénytelenek az operáról lemondani. De a nemzeti színház a nemzeti nyelv és irodalom ápolásának nagy és szép feladatára levén atyáinktól első sorban alapítva: e nélkülözést csak inkább tűnnek — ha aztán kilátásunk lenne egy olyan drámai társulathoz, mely színházunk multjához, felsőges pártolónjához és a kolozsvári közönség művelt izléséhez méltó. Fájdalom az eddigi hírek egkevésbé sem engedik ezt reménylenünk! Első és igen keserű vándor az intendatúra ellen, hogy Mátrai B. Béla ur szerződését lehetővé nem tette. Nem elegyedünk mi a dolog pénzügyi oldalába. Az magán-ügy. De az már közügy, hogy Mátrai ur tényleg nem lesz színházunk tagja, s hírek szerint arra sincs semmi kilátás, hogy helyét csak némileg is betöltve lássuk. Másodszor vádoljuk az intendatúrát azzal, hogy — nem keressük mi okon, mi okon nem — színházunkat teljesen első rendű színésznők nélkül hagyta. Nem mondjuk, hogy Némethy Irma, Boér Emma és Eichner Anna kisasszonyok világhírű művésznők; de azt merjük állítani, hogy közönségünknek kedvencei s a színház-látogatókra nagy vonzerővel bírnak. A mennyire pedig a magyar színművészet női erővel ösmeretesebb vagyunk, bátran kimondjuk, hogy kicsinyes okok miatt elszalasztva: igen igen nagy házát fogunk magok után hagyni. Drámai művészetünk fája különben sem hajt valami nagyon terebélyes ágakat s ha már hazánk második színháza is ily mostoha ápolásban részesíti a valóban értékes hajtásokat: hogyan remélheti intendatúránk, hogy a felelősség nagy terhét elbíri, melyet — legalább a mennyire kívülről megítélni lehet — részvételese által most magára vállal. Mit tud a mi közönségünk egy nagy sereg másodrendű színésszel kezdeni, ha aztán az első rangszereplők teljesen hiányzanak. Kovács Gyula egymaga, csak nem játszhatik végig minden szerepet s ha sokoldalúsága a tragikus és romantikus hőseket, a bonvivánt frátereket, a magyar jellem-alakokat sat. oly kitűnően személyesíti is: azt még sem remélhetjük hogy az Orleánsi szüzet, a Lewoodi árvát, a Hamupipkét és Biberachot is egyváltéban eljátszassa. Ajánljuk méltó aggodalmainkat a t. intendatúra figyelmébe, — ha ugyan már nem késő. (Következik 27 alíráss.)

— Vilmos császár a berlini francia követ nagy estélyén így szólt a házi urhoz: „Mily csodálatraméltó föld az önök Franciaországja s mily bámulatos segélyforrások állanak rendelkezésére.

— Lukács Béla képviselő az 1848-ik hadügyi tárgyalásokról hivatalos adatok alapján politikai-történelmi tanulmányt állított össze, melynek egy kéziratú példányát Kerkapoly pénzügyminiszter magával vitt Bécsbe, hogy a király előtt adatokkal igazolja, mily méltatlan volt a nemzeti bank eljárása Magyarország irányában már 1848-ban s mily komoly következtetéseket vont maga után a nemzeti bank ezen eljárása.

— Bergher színházában a napokban kezdődött meg az előadások negyedik szakasza érdekes programmal, melyből főképp Berghernek urasszony bámulatra méltó jó gyakorlatait s az igen szép ködfátyol képeket emeljük ki. Bergher tanár április 6-án távozik innen Debreczenbe, s azt hiszik az eddigi tapasztalatok után, hogy a kolozsvári közönség ellen nem lesz panasz; részünkről csak azt sajnáljuk, hogy közönségünknek a mechanica iránt viseltetett előszeretétét, nem nyáron vette igénybe, hogy miatta nem szenvedett volna a nemzeti színház, melynek üres padjai naponként tanusodtak róla, miszerint a piaci vagy a farkasutcai művészet becsültetik nálunk többre.

— Bergher a martius 29-én az az szombat tartandó előadás jövedelmét a kolozsvári önkéntes tűzoltó egylet javára ajánlotta fel. Derék tűzoltóink érdekében minél fényesebb bevételt óhajtottunk a különben is érdekesnek ígérkező előadásnak.

— Mosel Antal bányatanácsost a tudományos irodalmi téren kifejtett munkássága, s legújabbban az ózaki fényről irt értekezése méltánylásul a rostochi egyetem bölcsészeti-tudori oklevéllel tisztelte meg.

— Finomság. A „Magyar Polgár” színbírája tegnap a „Csikós”-ról szólván, többek közt így nyilatkozik Hegyi Gyuláról: „Vámosi eredeti alakját Hegyi tette tönkre, a szó legszorosabb értelmében, elannyira, hogy Eliot tán czoló számára valóságos eszményi kép hozzá képest.” Ebből ugyan sok haszon hárul mind a közönség, mind az

illető színész okulására. Különben le styl c' est l'homme!

— Tegnap délből a város keleti részén feltűnő füstfelleg felverte a városi és a monostori tűzoltókat, a tűz azonban messze a várostól Zsúkon volt, hová azonban a messziség miatt ki nem mehetvén, tűzoltóink visszatértek.

— Nagyváradon Glatz József árverésztárnok felakasztá magát, mivel a közgyűlésen sértő nyilatkozatot tettek ellene, s ezt igen a szívére vette.

— Lachat expüspök sikkasztás miatt pörbe fogatott. A tényállást következőleg adják elő: Egy bási születésű, Linder nevű hölgy, ki Münchenben a jezsuiták kezébe került, 285,714 frankot hagyományozott a „Baseli megyés püspöknek.” A nevezett kisasszony végrendelete 1867. febr. 14-én bontatott fel s Lachat Jenő akkori bási püspök megkapta a mondott összeget, hanem Lachat erről soha sem tudósította hivatalosan a megyei rendeket. Ezek azonban f. évi január 29-én megfoszták a hivataltól Lachat Jenőt. — Mult héten az a hír terjedt el Solothurnban, hogy Lachat nagymennyiségű tőkét mondott fel adósainak. Hentsi kormánytanácsos a helyszínre ment s meggyőződött, hogy e hír való. Basel város telekkönyvéből kitént, hogy Lachat 1873. jan. 27. óta 80,000 frankot szedett be, mint kiadott kölcsönpenzt. A közleményekből kitént, hogy Lachat a maga és utódai számára használta a pénzt, melyet Linder k. a. egyházi célokra hagyományozott. Hentsi kérdésre a püspök megbizottja azt jelenté ki, hogy említett összeg tisztán csak Lachatnak hagyományoztatott s a kormánynak semmi joga sincs Lachat magánügyeibe avatkozni. A pénzt pedig vonatkozott a püspöki leltárba beadni. Ezért Hentsi sikkasztási keresetet indított Lachat ellen s a berni, aargai, thurgai és baseli kormányok azonnal tavoritilag tudatták helyesléseket e megieptetés tétele iránt.

— Budapestén a mult héten oly rekkenőség uralkodott, hogy annak következtében sok torokbaj keletkezett, járványszerű lob veszélyes jelleggel. A baloldali képviselők közül b. Simonyi Lajos, Péchy Tamás, Hajdu Ignác és Ghyecy Kálmán makacs rekedtségben szenvedtek napokon át; az előbbieken azonban már jól vannak, de Ghyecy Kálmán nem járhat ki, dr. Kovács ezt eltöltvén. Ohajtjuk a jeles hazafi mielőbbi felgyógyulását.

— Liszt Ferenc április elején Weimárba megye ezuttal nem tölti ott a nyárt, hanem néhány hét múlva visszatér, hogy a zeneakadémia szervezeti munkáiban résztvehessen. A „Zen. Lapok” szerint: a mester Brassóbol, Szebenből, Kassáról és Pozsonból naiv meghívásokat kapott, hogy vajha nálok is adna jótékony hangversenyeket. A kik így meghitták, talán nem értesültek még róla, hogy ő 25 év óta nem körülutazó művész többé, mert hiszen ha az volna, elfogadhatá vala azt a harmadévi amerikai felhívást, mely egy hosszabb körutér kerek egy miliót ajánla neki, de ő ma már csak ott játszik néha, hol lakik és sok ismerőse van, s mindig csak jótékony czélra. Mult pénteki játékra, hír szerint 3000 forintnál többet jövedelmezett a gazdasszony egyletnek. Liszt búcsu zene estélye április 30-án az író- és zenész-segélyegylet s a pesti nőegylet javára lesz.

— Dr. Ligeti Sándor, mint közszertetben álló orvos működött három éven keresztül Zilahon. Fájdalom, a negyedik év snlyos csapást mért az érdeműs férfin. Ugyanis f. é. febr. 18-án érezvén rosszullétet, Budapestre indult, hogy ott magát gyógyíttassa. Csucsára érve betegsége örülléssé fajult, s mint öült vitetett Budapestre. Azt beszélik, hogy örüllségének jeleit már egy év óta lehatett észlelni, s nem okozhatta egyéb, mint nevének határtalan fényűzése, melyet már az utóbbi időben az orvosi honorarium nem elégíthetvén ki a már megszokott módon, e miatt a szegény férj nevéből szennrehányásokat szenvedett.

— Biró Ferenc, városi főjegyző, Zilahon minden tan-köteles gyermek szüleit a forum elé idézi s szigorúan megbagya, hogy gyermekeiket mindenki adja iskolába, ellenesetben a törvényt fogja érvényesíteni. E ritka és feltűnő eljárást csak helyelhetjük.

— Caroussel. E hó 23-án a szépen földszített n. szebeni cs. k. katonai lovardában, válogatott társaság ép oly ritka, mint vonzó mulatságot rendezett.

— A szilágy-szolnoki egyházmegyében, a kulsály-erkedi ref. egyház-közégsé lelkészül néhai Kelemen József helyébe, Szász Ferencz academitát, választotta.

— Találó replika. Egy vidéki városban egy nagyon kistermetű ügyvéd jelent meg egyszer a törvényszék előtt. A bírák egyike, ki termetre rendkívül nagy volt, kérdezte, mi az állása, és midőn feleletet kapott, gunyosan mondá: „Ön törvénytudó? Ej, ej hisz egy zsebbe beleteszem.” „Ha ezt megteszi,” felelt a kis ember, „zsebében bizonyára több esze lesz, mint fejében.”

— Öngyilkosság. Bakosi Lajos, ács-pallér Zilahon e hó 22-én virádról pisztolylyal vetett véget életének. A szerencsétlennek felesége és négy gyermeke maradt hátra. A gyilkosság okául mostoha családi körülményeit állítják. Közele és távol ismerősei egyaránt sajnálják e derék, csak 40 éves polgárt, ki e ördögűzést nem látta egyelőre. Zilahon

— Hatala Péter egyetemi rector, április 6-ikától kezdve új egyházi folyóiratot ad ki „Katholikus Reform” czim alatt, melynek irányja a szabadelvű haladás s modora a tudományos bírálat modora lesz. Megfogja vitatni a tudomány és vallás minden érintkezési pontját; az egyház és állam egymáshoz viszonyát higgadtan a józan ész kérielhetetlen logikájával; hogy az olvasót, úgy általában, mint részletekben, tájékoztassa. Az egyház régi története lesz autonómikus törekvéseinek alapja, s előre is kijelenti programm, hogy autonómia alatt nem azt érti, hogy az állam szabadelvű adjon a hierarchiának korlátlan uralomra az alapság és a kath. polgárság felett, hanem azt, hogy ezen két utóbbiti tényező is visszanyerje az egyház kormányzatában döntő befolyását, a püspökök és papok választásában, az egyházi vagyion kezelésében, a fegyelem kérdésében, az iskolában stb. stb. A folyóirat hetenként jelen meg sa szakirodalom és napiesemények ismertetése mellett szaktelbi napi kérdéseket is megvitatja. Ára fél-évre 3 frt. — Felesleges volna ily vállalat szükséges voltát bizonyítani, egy futó pillantás a kath. irodalom jelen állására meggyőző mindenkit a felől, a szerkesztő elismert szaktudománya s szabadelvűsége kezeskedik az irányért.

— Fiatal rajongók. Manchesterben közelebről két 16 éves gyermek állott templomrablás büntényével vádolva a törvényszék előtt. A fiatalabb Powel Henry, egy lelkésznek fia. A gyermekek oly sok rabló historiát olvasnak, hogy rendes foglalatosságukat és nevüket elhagyták s Dick Turjun, Jack Sheppard és Claude Duval (angol Rinardinik) nevek alatt merész rablásokat vittek véghez. Powel, ki már előbb is meg volt büntetve lopás miatt, két hónapi börtönt kapott. Egy harmadik 12 éves fia egy postautalvány hamisításáért lón megbüntetve. Ez is az ily olvasmányok áldozata.

— Egy angol méregkeverő asszony. Londonból érkezett távirat szerint Cotton Mária, 36 éves nő, ki, hogy az élet-biztosítási díjakat folszedhesse arsenicummal megmérgezte anyját, számos hitvesét s kedvesét, több mint husz gyermeket, résztint saját jät részint férjeit s 1865 óta, mit bizonyossággal kideríteni sikerült, nem kevesebb mint harmincz gyilkosságot követett el, — halálra ítéltetett.

— Ha igaz volna. A „Bristol Post”-nak követezőket írják Sheffield-ből: Egy bizonyos Wright nevű ur a szén hegyét egy pótyanyagot fedezett fel, mely bármint mennyiségben készíthető. Találománya által a levegő, mint fűtő és égető anyag használható fel. Az atmosferikus levegőt egy villanytelepen vezet keresztül s ezen uton bizonyos gáz nyerünk, mely a széngáznál fényesebben ég, s levegővel vegyítve oly nagy hő ereje van, hogy a rezeget megolvastja. 1400 négyszög láb csak 30 krba kerülne. Wright ur ezen fűtési és világítási találmányára már szabadelvűt is nyert.

— Mennyit ér egy veréb-fészék. A thüringiai állatvédő egylet következő röpiratot adott ki: Kedves földi! Gyermeked unalomból madárfészéket szokott elszedegetni, a veréb, pinta és más madaraktól a benne levő tojások vagy fiókákkal együtt. Ezen fiatalok mindenike átlag 50 hernyót pusztít el, melyet az öregek hoznak számára; mi naponként 250 darabba megy, ez így tart átlagvégre 4—5 héti, mondjuk 30 napig: s ez tesz a fészék számára 7500 darabot. Minden hernyó naponta a levelek és a virágokból legalább saját súlyát emészti fel. Vegyük föl, hogy míg kiette magát neki is 30 napra van szüksége s naponta csak egy virágot eszik meg, mely egy gyümölcsöt hozott volna, akkor 30 nap alatt 30 gyümölcsöt eszik meg virágjában és 7500 hernyó összesen 225.000 ily virágot. Ha gyermeked a madárfészéket nem bántotta volna, úgy neked és szomszédaidnak 225.000 darab alma, körte, szilva, cseresznye stb. termett volna, de ha a hernyó a mint néha kedvtelésből teszi tiz, husz, harmincz virágot eszik meg napjában s ha a leett lombok miatt a virágoknak nincs tápláléka s elfonnyadva lehullanak, akkor a te és szomszédaid vesztesége még nagyobb s könnyen kiszámíthatod, hogy egy veréb fészéknek mily értéke van.

— Helyreigazítás. A torda-aranyosi gazdasági egylet részéről pályázásra bocsátott s lapunk tegnapi számában közölt azon kérdés: „melyek azon 2 pint bort adó legfeljebb szőlőfajok” így olvasandó: „melyek azon piros bort adó legjobb szőlőfajok”

KÖZGAZDASÁG.

Az első erdélyi vasut jövedelmezősége.

(Folyt.)

E számok kétségbevonhatlan tény állítanak szemünk elé: 1. hogy az első erdélyi vasut bevételéről évre örvendetesen emelkednek, dacára annak, mikép a forgalom külbefolyások által jelentékeny tápot nem nyert, mi ismét élő bizonyítéka annak mennyire emelte már eddig is e pálya az általa átszelt, terményekben gazdag ország termelését s mennyire biztos alapokon nyugvó életre való vállalat már magában is — 2. hogy az üzletkiadások föltette nagyok és eddig évről évre — az 1871. évi csekély változástól eltekintve — emelkedvén, okozzák azt, mikép ama vasut szép fejlődése mellett is nagyobb és nagyobb mérvben kénytelen az állam segélyt igénybe venni, mely 1871. évről 1872. évre 3093.250

frtot 1872 végén 4700.000 frtot tett és a folyó évben kamatokkal együtt valószínűleg még egy millióval fog szaporodni.

Azonban az üzlet-terhek ily rohamos emelkedése soká nem tarthat s az 1873. évfolyattal bizonynyal helyre fog állani a bevételek s kiadások közti helyes arány,

Az üzletkiadások rendkívüli emelkedését három oknak kell leginkább tulajdonítani, u. m. a pályafenntartás föltötte költségek voltának a roz építés és elemi események által okozott károk folytán, a szükségessé vált bővítési építkezések és végre a menetüzleti eszközök szaporításának. Ezeket azonban nem lehet tulajdonképeni, rendszeren ismétlődő üzleti kiadásoknak nevezni azok ismétlődésének gátot fognak vetni s ha a rendkívüli előállítások, építkezések, beszerzések sat. véget érnek, mi a közel jövőben várható, — a rendes üzletkiadások a bevételek 50%-át bizonynyal nem fogják meghaladni.

E körülményt szem előtt tartva, tekintünk csak előre három évről. A bevételek az 1872. évben újra megint 30%-al emelkedtek; ha már most számításba vesszük, hogy a keleti vasut kiépülésének haladása s jobb karba helyezése az első erdélyi vasutnak ugy személy-, mint teherforgalmát tetemesdu fogja táplálni; továbbá, hogy az ennek mentében fekvő érc- és kőszéntelepek termelésüket, jeleotékenyen fogják emelni s nevezetesen a petrozseinyi calamitások; végre hogy a január 1-ével életbeléptetett új tariffa szintén a jövedelmekre kedvező befolyást fog gyakorolni — mely föltételek ala posságára legyen elég felemlíteni, miszerint az 1873. évi január hó 30853 frt. többletet mutat a mult év heson szakához képest — akkor korántsem tulzott, ha állítjuk, mikép az 1875. év összes bevételei az 1872. éviéknél kétszeresét, vagyis egéssben 3914216 frtot teendének.

(Folyt. köv.)

— Marosvásárhely piaci árai mart. 16-án: alsó ausz mérője. Tisztábuza 5 ft. 60 kr. Elegybuza 3 frt. 58 kr. Rozs 4 frt. 25 kr. Zab 2 frt. — kr. Fagygyugyertya 38 kr. Marhabusz font. 20 Lencse 22 kr. Paszuly 18 kr. Burgonya 1 frt 88 kr. Disznózsír 50 kr.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Márt. 20-án 5% Metalliques 100 frt. 70.95. Kamat —.— Nemzeti kölcsön 100 frt. 73.40. 1860. Kölesön 104.30. Bankrészevény 977. Hitelin-tézeti részvény 338. — London 10 ft. st. 109.—. Ezüst 107.75. Cs. kir. arany —. Napoleonon 870. Urbéri kötvények: Magyarországi 80.50. Temest 79.50 Erdélyi 78.50 Horváthországi 83.25.

A „KELET” magán-távírat.

Feladatott Pesten márcz. 27. 10 ó. 30 p. d. u.
Érkezett márcz. 27. 11 ó. 20 p. d. u.

A képviselőház tegnapi zártülése zajos volt; többen ellenezték a képviselői napi díjak emelését. A nyilvános ülés roppant érdekelttség közt nyílt meg, a karzatok túltömve voltak. Féltilzenkettőkor szót emelt Kerkapoly, válaszolva Tisza hétfői interpellatiojára, kijelentvén, hogy a leszámítoló bank alapítása elé háruló minden akadály eltávolított, egyszersmind előterjeszté a bankra vonatkozó törvényjavaslatot is, mely 14 pontból áll. Kerkapoly azt mondá, hogy a leszámítoló bankot a bankkérdés megoldásának nem tekintik; ez utóbbira nézve az alkudásokat folytatja. A törvényjavaslatot s kormányunk egész eljárását a mai lapok pártkülönbség nélkül élénken helyeslik.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyilttér.)*

Ama Bösendorfer-féle zongora, melyen Menter Zsófia k. a. f. hó 16-án hangversenyén játszott s mely egyedül ez alkalomra küldetett le a legjobb hírnének örvendő zongoragyáros által Bécsből, az eredeti gyári áron 680 forintért eladó. Stein János könyv- szellemű-kereskedése.

Czetz János és társa

Tisztelettel tudatja a nagyérdemű helybeli és vidéki vásárlóival, hogy az idei tavaszi idényre a jövő hét elején megérkeznek nagyválasztékban tavaszi sétatfelöltők, selyem és szőr-köntöskelmék, napernyők, kesztyűk és finom topánok.

E távirat alatti közlöttek csupán a sajtóhatóság irában vállalt felelősség.

Hivatalos.

60. 1873.

(157)

(1—1)

Pályázat.

A kolozsvári m. kir. tudomány-egyetem math. természettudományi karánál az állattani tanszék mellé felállítandó tanársegédi állomásra pályázatot nyitattik. Ezen állomás évi 600 frt fizetéssel és 120 frt lakpénzzel van összekötve. A kellően felszerelt, különösen az egyetemen végzett tanulmányokat és önálló munkálatokat bizonyító okmányokkal ellátott folyamodványok — folyó 1873. évi **április hó 25-ig** bezárólag — a fenn említett kar dékánai hivatalához adandók be.

Kelt Kolozsvártt, 1873. évi márczius 25-én.

Sz. 451. 1873.

(155)

(2—3)

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyszék sz.-kereszturi járása 6 körjegyzői állomására ezennel pályázatot nyitattik:

Mindenik állomás javadalma 400 frt fizetés és 50 frt szálláspénz.

A választások tartatni fognak:

1. Fiafalva, Alsó-Boldogasszonyfalva és Új-Székel községekből alakított körre nézve Alsó-Boldogasszonyfalván, mint székhelyen 1873. **április 15-én.**
2. Szentersébet, Nagy-Solymos, M.-Hidegkút és M.-Zsákd községekből alakított körre nézve Szentersébeten, mint székhelyen 1873. **április 16-án.**
3. Csekefalva, Szent-Ábrahám, M.-Andrásfalva, Gagy, Kis-Solymos községekből alakított körre nézve Szent-Ábrahám, mint székhelyen, 1873. **április 17-én.**
4. Rugonfalva, Alsó-Simonfalva, Szent-Miklós, Kis-Kede, Nagy-Kede és Betfalva községekből alakított körre nézve Rugonfalván, mint székhelyen 1873. **április 18-án.**
5. Kis-Galambfalva, N.-Galambfalva, Détsfalva, Magyarós, Dobó és Vágás községekből alakított körre nézve Nagy-Galambfalván, mint székhelyen, 1873. **április 19-én.**
6. Keresztur 3 községeben mint központ a városházánál 1873. **április 21-én.**

A pályázni kívánók az 1870-ik évi XVIII. t. cz. 74-ik §-sa értelmében a törvényhatóság állandó szakbizottsága által kiállított bizonylattal felszerelt folyamodványokat a választásra kitűzött idő előtt 24 órával alólirhoz adják be a körjegyzői állomás világos megjelölésével.

Székel-Keresztur, mártius 21-én 1873.

SEBESI ALBERT,
dulló.

Ad. 21. 1873

(158)

(1—3)

b. v. sz.

HIRDETMEY.

Alólirt bírósági végrehajtó által ezennel közhírré tétetik, hogy néhai **SCHÜTZ JÓZSEF** hagyatékához tartozó arany, ezüst, egyéb érczek és házbeli ingóságok 1873. **április hó 1-én** s következő napokon a néhaiak beltorda utcában lévő házána a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett dobszó útján el fognak adni.

Miről a venni szándékozók ezennel értesittetnek.

Kolozsvártt, mártius 25-én.

KOVÁCS JÁNOS,
b. végrehajtó.

(146)

(3—6)

Vizgyógyászati jelentés.

Mindazon szenvedők, kik a természetes, (viz) gyógyászatban netalán bizalmukat helyeztetik ezennel, értesittetnek, miszerint a „**kolozsvári vizgyógyintézet**“ a kor igényeinek megfelelőleg újabban felszerelve f. év április 1-ső napján leszállított árszabály mellett újra megnyitattik.

Az illetők szíveskedjenek ebbeli szándékukat intézeti orvos t. **Velis Simon** ural (májális utca 2. sz.) mielőbb tudatni.

Kolozsvártt, márczius 21-én 1873.

az Igazgatóság.

(135)

(3—3)

SIMAY és WERNER

Nagy-Enyeden.

Egész tisztelettel ajánlják a n. é. helybeli és vidéki közönségnek nagy választékú legújabb kelmékkel ellátott

női és férfi divatraktárakat.

Mint hogy pedig minden időszakra, s különösen a jelen tavaszi időnyre személyesen tett bevásárlás folytán üzletünk a legújabb kelmékkel van ellátva, mit messze terjedő összeköttetéseink lehetővé tesz első kézből vásárolni, mely által azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a n. é. közönségnek mindig a legjutányosabb árak mellett szolgálhatunk, miről a bevásárlásnál minden t. cz. vevőink meggyőződést szerezhetnek.

Tájékoztató végett újonnan érkezettek árjegyzéke:

Jó mosó percalinok 22—28 krig.	Legújabb szörkel-mék 24—40 krig.
Angol percalinok és cretonok 28—35 "	Legfinomabb szörkel-mék 50 krtól 1 ftig.
Batizok és Jaco-nettek 20—33 "	Gyapju-szővetek 8/1 széles 1 f. 25 krtól 4 f. 50 krig.

Továbbá nagy választékú valódi rumburgi és morvaországi lenvásznak. Legjobb minőségű selymekkel, úgy minden üzletünkhez tartozó árak, dus választékban találhatók. Kiházasítási, vagy nagyobb bevásárlásoknál különös előny adatik.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek

SIMAY és WERNER

N.-Enyeden. Üzleti helyiség főttér, Winkler-ház.

Katholikus

imakönyvek:

Albach

Áts Benj.

Eckartshausen

Gábor

Hungari

Leonhárd

Munkay

Pázmány

Pap Fer.

Spáth

Sujánszky

Tárkányi

Witschel

stb. stb.

Nagybőjti idényre!

Epen most érkeztek

Stein János,

erdélyi muzeum-egyleti könyv-
árushoz Kolozsvárra

imakönyvek.

katholikus és protestáns egyházfelekezetűek számára a legújabb s legdiszesebb párisi, lipcei és mainzi bekötésekben.

Nem ajánlatom eléggé e gyönyörű corderuan, selyem, selyem-bársony, elefántesont, tekenősbéka, kautschuk, gyöngyház, szaru stb. stb. remek bekötésű imakönyveket ájtatos hölgyeink figyelmébe.

A külföld legelső könyvkötészeti műhelyeiben készült imakönyvek nemcsak remek beltartalmuk s gyönyörű művészies kivételű külsejük, de olcsó árak miatt is általános figyelmet keltenek.

NAGYBŐJTI idényre!

Protestáns

imakönyvek:

Cleinmann

Dobos

Filep

Fürdös

Heiszler

Kis János

Koronka

Medgyes

Révész

Szász K.

Székács

Tompa

Vörös

stb. stb.

Ugyancsak

Stein Jánosnál Kolozsvárt megjelent s általa minden magyarhoni könyvárusnál meg szerezhető:

Néhai VADAS JOZSEF,

kolozsvári első pap és nyugalm. esperes

Egyházi beszédei.

Kiadták: Nagy Péter erdélyi ev. ref. püspök, Szász Gerő ev. ref. első pap és esperes és Szász Domokos ev. ref. második pap.

Első füzet. Nagy 8-rét. Ára 1 frt 20 kr.

„Hasznos munkát cselekedtünk, írják a kiadók, „mert a mult évben elhalt, néhai hivatalársunk egy oly iskolának volt híve és egyik érdemes képviselője, ki nem az üres szódagályban, semmit mondó frázisokban szeretett pompázni: hanem főnek és mindenek felett valónak tartotta az egyszerűséget, a valóságot, a bibliai közvetlenséget és azt a melegséget, mely őszinte hibából és mely meggyőződésből származott, s mely nélkül az erkölcsi, vallásos életben eredményeket felmutatni, teljes lehetetlenég.”

„És a mit ő vallott egész pályájának nem mindég virágos folyamában, mi ennek megvalósulását üszintén óhajjuk ilyenmü egyházi irodalmunkban; és éppen ezért láttuk jónak, kiadni e beszédeket; — ebben keressék az indokot olvasó közönség, paptársaink és a kritika.”

(149)

ALÁÍRÁSI FELHÍVÁS

a szamosujvári takarékpénztár
200 darab részvényére.

Engedélyeztetett a magas m. kir. kereskedelmi ipar és földművelés miniszterium 1872. december 6-dikáról kelt **11581.** sz. leiratával.

Részvénytőke: 40,000. frt. o. é. 400 drb részvényben 100 forintjával, melyekből azonban csak 200 drb bocsátatik nyilvános aláírás alá.

A társulat székhelye **Szamosujvár** Dobokamegye és Szék-városra is kiterjedő hatáskörrel.

Célja ez intézetnek: egyfelől a takarékoskosságot, másfelől a társadalom minden osztályának érdekeit jutányos kölcsönök által előmozdítani.

Üzlet köre: Elfogad pénzbevitelt s azt kamatozással növeli.

Kölcsönöz, előlegez, váltót leszámítol.

Aláírási feltételek:

1. Az aláírás 1873. Aprilis 2. 3. 4. napján történik d. u. 3-tól 6 óráig a szamosujvári Kisegítő pénztár-egylet iroda helyiségében.
2. Az aláírási ár részvényenként 105 frt. o. é. melyből aláírás alkalmával 15 frt. o. é. fizetendő.
3. A részvény árból 20 frt. befizetendő 1873. május 15-ig, a további 20 forint 1873 Junius 15-ig mindkét esetben id. pénztárnok **Nyegrucz Kristofnál** piaczor 58. sz. háznál Szamosujvártt.
4. Netaláni tájlegyzés esetében lehető arányos leszállítás történik.
5. A ki a részvény valamelyik részlet fizetésének határidejét meg nem tartja — az addig teljesített befizetéseit elveszti.
6. A hátra lévő 50 frt. fizetésének idejét a közgyűlés határozza meg.
7. A részvényenként 55 frt befizetése után nyílik meg az intézet.

Szamosujvártt az alólirt alapítók által 1873. márczius 11-kén tartott gyűlésből:

Voith Miklós, ügyvéd, id. elnök.
Dr. Gajzágó László, Dobokamegye főorvosa, id. alelnök.
Bartalis Miklós, ref. lelkész, id. titkár.
Nyegrucz Kristof, birtokos, id. pénztárnok.
Bányai Károly, kereskedő.
Gopcsa Joachim, szamosujvári kisegítő-pénztár igazgatója.

Govrik Tivadar, városi tanácsos.
Hrobony Pál, gyógyszerész.
Id. Moldován Simon, birtokos.
Nyegrucz Jenő, kereskedő.
Placcintár Dávid, városi polgármester.
Id. Szappanyos Miklós, birtokos.
Szongott Kristóf, városi tanácsos.
Id. Turtsa Lukács, birtokos.

458

17—*

MAYER G. A. W.
Parisban kitűntetett
fehér mell-szőrpét

legjobb köhögés szüntető szerül orvosilag ajánlva, mell- és tüdőbajokban is igen jótékony, a t. köhögés, haználata eladásra készen tartja. Valódi minőségben kapható Kolozsvártt **Binder Károly** Szentthárom ághoz címzett gyógyszer-áruházban belmonostortecza a Redoute során.

[87]

balzsamos halmányolaj-szappana.

Leder Testvérek

[18—20]

Alapvető gyógyszerként ezen legújabb termék, nagy jelentőséget nyújt a tisztaság és a hál-
szamos anyagok gondos előkészítésével, melynek során a halmányolaj és a balzsam
szappanokból készült, melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a
köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A
szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb
orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint
a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből
készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés,
tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg
a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tudományok
szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj, légúti betegségek, valamint a bőr betegségei-
nek kezelésére. A szappanok főleg a halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek,
melyek a legújabb orvosi tudományok szerint a legalkalmasabbak a köhögés, tüdőbaj,
légúti betegségek, valamint a bőr betegségeinek kezelésére. A szappanok főleg a
halmányolaj és a balzsam keverékéből készülnek, melyek a legújabb orvosi tud